

महिला तथा बाल हिंसामा बृद्धि

४ वटा मानवअधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतिका घटना

राजविराज/सप्तरीमा ६ महिनाको अवधिमा महिला तथा बाल हिंसा बृद्धि हुनुका साथै ४४ वटा मानवअधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतिका घटना बढेको छ।

इन्सेक्स सप्तरी शाखाले सन् २०२२ को जनवरीदेखि जुनसम्मको अवधिमा अभिलेख गरिएको घटना सार्वजनिक गर्दै सो जानकारी दिएको हो।

इन्सेक्स प्रतिनिधि मनोहरकुमार पोखरेलले सार्वजनिक गरेका प्रतिवेदनमा गैरराज्यबाट तीन हत्याका घटनामध्ये २७ र ३५ वर्षका दुई दलित र २५ वर्षका एक मुस्लिम समुदायका युवकको हत्या भएको उल्लेख छ।

प्रतिवेदनअनुसार बालिका बलात्कारको १० घटनामा १८ वर्षभित्रका १० पीडित छन्। आरोपित १५ वर्षदेखि ६८ वर्षका १५ मध्ये पाँच पुरुषका लागि थुनामा र पाँच जना बालसुधार गृहमा छन्। बाँकी तीन आरोपितविरुद्ध पकाउ पुर्जी जारी भएको छ भने दुई जना हालै पकाउ परेका छन्।

यसैगरी महिला बलात्कारका तीन घटनामा २५ माथि ४० वर्षीयासम्मका तीन महिला पीडित भएका छन्। बलात्कारको घटनामा १८ देखि ३० वर्षीय पाँच आरोपीमध्ये तीन फरार छन्, एक हालै पकाउ परेका छन् भने एक जनाले सफाइ पाएका छन्। महिला

बालिकाको शवसहित तीन पकाउ

पर्सा/पर्सामा बालिकाको शवसहित तीनजनालाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ। बहुदरमाई नगरपालिका ७ ढोली खोलाको मसानघाटमा एक बालिकाको शव जलाउँदै गरेको अवस्थामा उनीहरूलाई प्रहरीले पकाउ गरेको हो।

पकाउ पर्नेमा स्थानीय १८ वर्षीया किशोरी, ४० वर्षीया आशा देवी र ५० वर्षीया उर्मिला देवी रहेका छन्। बुधबार बहुदरमाई-

७ की १४ वर्षीया बालिकाको विष सेवनका कारण मृत्यु भएको थियो। उक्त घटनावारे प्रहरीलाई जानकारी नदिई गोप्यरूपमा अन्त्यप्ति गर्न लागेको अवस्थामा प्रहरीले तीनैजनालाई मसानघाटबाट शवसहित पकाउ गरेको हो।

मोटरसाइकलमा लगेर शब जलाउन लागेका तीनैजना विरुद्ध कर्तव्य ज्यान सम्बन्धी कसूरमा बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

मधेसमा ११ महिनाको अवधीमा

५ सय १ जनाको मृत्यु

जनकपुर/मधेस प्रदेशको द वटै जिल्लामा चालु आर्थिक वर्षको ११ महिनाको अवधीमा विभिन्न घटनामा परेर ५ सय १ जनाको मृत्यु भएको छ।

मधेस प्रदेश प्रहरी कार्यालय जनकपुरधामका अनुसार २०७८ साउनदेखि २०७९ जेठसम्ममा प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा भएका एक हजार ७ सय १ विपद्का

घटनामा १ सय ८२ पुरुष, १ सय ८३ महिला र १ सय ४३ बालबालिकाको ज्यान गएको हो।

सो अवधीमा भएका ६ हजार २ सय २३ सवारीसाधन दुर्घटनामा ४ सय ३७ पुरुष, ८४ महिला र ३० बालबालिकाको मृत्यु भएको छ भने सात हजार ९ सय ४५ जना घाइते भएका छन्।

यस्तै विभिन्न जिल्लाबाट अवैध हतियारसहित ५७ भारतीय बाँकी अन्तिम पृष्ठमा

सवारी दुर्घटनाबाट बचौं र बचाउँ।

- मादक पदार्थ सेवन गरी सवारीसाधन नचलाउँ,
- आफूले यात्रा गरिरहेको सवारीसाधनको चालकले मादक पदार्थ सेवन गरेमा वा गरेको शंका लागेमा तत्काल प्रहरीलाई खबर गराउँ,
- क्षमताभन्दा बढी यात्रु र सामान नराख्नौ,
- अनियन्त्रित र तीव्र गतिमा सवारीसाधन नचलाउँ,
- समय-समयमा सवारीसाधनको मर्मत संभार गर्ने गराउँ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

जनज्योति कृषि सहकारीमा सदस्यता किन ...?

नीति, कार्यविधि र सुशासनमा चलेको संस्था रणनीतिक योजना एवं लक्ष्य र उद्देश्यका आधारमा संचालित संस्था।

आर्थिक समृद्धिका विभिन्न अवसरहरु भएको संस्था।

विभिन्न घटना एवं दुर्घटनामा सुरक्षाको प्रत्याभुती गर्ने संस्था।

प्रभावकारी व्यवस्थापन र सुशासनका लागि राष्ट्रिय सहकारी बैंकको राष्ट्रिय स्तरको care कार्यक्रममा आवद्ध संस्था।

नेतृत्व विकासका लागि प्रसस्त अवसरहरु भएको संस्था।

उच्यमशिलता विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु भएको संस्था।

सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने संस्था।

सहकारी अभियानमा राष्ट्रिय तहको नेतृत्व गर्न सफल संस्था।

सदस्यमयी बचत र ऋण सेवा सहितको संस्था।

व्यवसायिक कार्यक्रम संचालन गरेको संस्था।

कृषि पेशालाई प्रात्साहन गर्ने संस्था।

सदस्यहरुको कृषि उत्पादनको उचित मुल्यमा आर्कषक बजारीकरण गर्ने संस्था।

त्यसैले आजै संस्थामा जुटौं, “बचत गराउँ समृद्ध वनै”

जनज्योति कृषि सहकारी संस्था लि.

राजविराज ९ मलेठ, सप्तरी

सम्पर्क नं. ०३१-५९०६०१, ०३१५९०६०२, www.janajyoticoop.com.np

सर्पको टोकाईबाट बचौं र बचाउँ।

- सर्पले टोकेका व्यक्ति आतिन सक्छन्, सान्त्वना दिओँ,
- सर्पले टोकेका व्यक्तिलाई तुरुन्त अस्पताल वा सर्पदंश उपचार केन्द्र पुऱ्याउँ,
- सवारी साधनमा घाईतेलाई बसाएर सर्पले टोकेको ठाउँलाई मिलेसम्म सुदुको सतहमन्दा तल पारी लैजाउँ,
- गलत परम्परागत उपचार केन्द्र कहाँ छ ? जानकारी राख्नै,
- आफ्नो नजिक सर्पदंश उपचार केन्द्र कहाँ छ ? जानकारी राख्नै।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादकीय ....

पोखरी वरिपरी घेरबार जरुरी

बालबालिकाहरु पोखरीमा डुबेर मृत्यु हुनेको संख्या अहिले बढ्दो छ। प्राय गाउँघरमा रहेको पोखरीहरु बालबालिकाहरु खेल्ने क्रममा डुबेर मृत्यु हुने गरेको समाचार आउने गरेको छ। व्यापारीक तथा व्यक्तिगत परियोजनका लागि खनिएको ती पोखरीमा बालबालिकाहरु खेल्दै जाँदा डुबेर मृत्यु हुने गरेको पाइन्छ।

पोखरीलाई व्यापारीक तथा व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि खनिएपनि त्यसको रेखदेख र विभिन्न घटना दुर्घटनाबाट बच्नका लागि पोखरी मालिकले कुनै उपाय अपनाउने काम नगरेकोले त्यस्ता दुर्घटनाहरु हुने गरेका छन्। प्रायजसो माछा पाल्ने दृष्टिकोणले पोखरी खनिने गरिन्छ। यदि माछा पालनका लागि पोखरी खनिन्छ भने त्यसलाई घेरबार गरेर सुरक्षित गर्नु पनि उत्तिकै आवश्यक छ। यसले गर्दा पोखरीमा माछा पनि अन्य जन्तुहरुबाट सुरक्षित हुनुका साथै मानवबाट हुने क्षति पनि हुँदैन् भने बालबालिकाहरु पनि खेल्दा खेल्दै पोखरीसम्म जान सबैनन्।

तसर्थ पोखरी मालिकले पोखरी घेरबार गरेर आफ्नो सम्पति सुरक्षित गर्नुका साथै बालबालिकाहरु डुब्ने खतरा कम हुने कुरामा ध्यान जानु जरुरी छ।

सुरेन्द्र अवस्थी

स्थानीय तहमा जनताहरुले ठूलो भरोसाका साथ आफ्नो मत र स्थानीय सरोकारका समस्याहरुको ठूलो भारी बोकाएर आगामी पाँच वर्षका लागि आफ्नो भाग्य र भविष्यको फैसला गर्ने अधिकारसहित नयाँ जनप्रतिनिधिहरुलाई नेतृत्वदायी भूमिकामा पठाएका छन्। हरेक उम्मेदवार वा पार्टीको चुनावी प्रचार प्रसार होसँग या चुनावी घोषणापत्र त्यसमा सबै भन्दा बढी लेखिने र बोलिने शब्द हो 'स्वास्थ्य' तर निर्वाचित भैसकेका अधिकार स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरुसँग आगामी पाँच वर्षभित्र स्वास्थ्य क्षेत्रमा के गर्ने कसरी गर्ने भन्ने स्पष्ट भिजन र कार्ययोजना देखिन्दैन।

नेपालको सर्वधान २०७२ ले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइको पहुँच र आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको निशुल्क प्राप्तिको सुनिष्ठिततालाई मौलिक हक (धारा ३५) को रूपमा स्थापित गरेको छ। साथै संविधानको अनुसूची ८ (स्थानीय तहको अधिकार सूची) मा आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइको पूर्ण अधिकार स्थानीय तहलाई दीएको छ। स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ परिच्छेद ३ (११५) मा आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ सम्बन्धी स्थानीय तहको काम कर्तव्य र अधिकार स्पष्ट उल्लेख छ।

तर अझै पनि करिपय स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा संघ र प्रदेशकै दायित्वको विषय हो कि भन्ने भ्रम रहे को पाइन्छ। स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुले संविधान र कानूनले स्वास्थ्य सम्बन्धी दिएको न्युनतम अधिकार मात्रै प्रयोग गरेर आफ्नो कर्तव्य पालना गर्ने हो भन्ने पनि न्युन लगानीमा अधिकतम प्रतिफल हासिल गर्ने सकिने धेरै आधारहरु छन्। करिपय समुदाय स्तरका स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरुलाई पैसाको भन्दा पनी सक्षम नेतृत्व, स्पष्ट नीति, वैज्ञानिक कार्ययोजना, उचित नियमन, उत्प्रेरणा र पुनर्नायकीको खाँचो छ। जो शुन्य अर्थिक लगानीमा महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न सहयोगी हुनेछन् र करिपय कार्यक्रमहरु न्युन लगानीमा महत्वपूर्ण उपलब्धि हासिल गर्न खालका कार्यक्रमहरु छन्।

विकासका अरु क्षेत्र भन्दा स्वास्थ्य क्षेत्र संवेदनशील र प्रत्यक्ष जनताको जीवनसँग जोडिएको विषय

स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी, स्थानीय सरकारको लोकप्रियताको बिलियो आधार

भएको हुँदा यस सम्बन्धमा आम जनसमुदायको बढी अपेक्षा, चासो र गुनासो हुन स्वाभाविक हो। तसर्थ जनभावना र अपेक्षालाई समेटेर यो पाँच वर्षको अन्तरालमा स्वास्थ्य क्षेत्रमा करितपा पनि तल उल्लेखित कामहरु गर्न सके महत्वपूर्ण सुचकहरु हाँसिल हुनुका साथै हरेक जनप्रतिनिधिको आफ्नो कार्यकालको उत्कृष्ट कार्यसम्पादनको दस्तावेज तयार हुनेछ। साथै जनताको मन मस्तिष्कमा बस्न सफल भईनेछ।

१. स्थानीय तहको पाँच वर्ष स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीतिक योजना

कृपै पनि उदेश्य हाँसिल गर्नका लागि योजना एक महत्वपूर्ण हतियार हो। भन्न स्वास्थ्य जस्तो संवेदनशील क्षेत्रको लागि त योजनाको अति नै महत्व हुन्छ। योजना निर्माणका लागि सबभन्दा पहिले वर्तमान अवस्थाको वैज्ञानिक मुल्यांकन गर्न जस्ती छ। यसले हाम्रो हालको अवस्था वा धरातलको प्रष्ट तस्विर दिन्छ। स्वास्थ्यका समग्र सूचकहरुलाई समेटिने गरी तथांक संकलन र प्रशोधन गरेर एक रिपोर्ट तयार गरी सोको आधारमा लगानीको अनुमानसहित आगामी पाँच वर्षमा संचालन गर्नुपर्ने कार्यक्रम, सम्पादन गर्नुपर्ने काम, जिम्मेवारी र कर्तव्यसहित वार्षिकरुपमा हाँसिल गर्नुपर्ने उपलब्धि (सूचक) समावेश गरेर रणनीतिक योजना तयार गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने।

२. स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन

नियमित अनुगमन र वार्षिक प्रगति समिक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउने। यसले गर्दा तथ्यमा आधारित स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न थप सहज हुनेछ। (यो रणनीतिक योजना निर्माणको लागि सम्भव भएसम्म कमितमा पनि जनस्वास्थ्यमा स्नातक गरेको व्यक्तिको नेतृत्वमा गराउने।

३. स्थानीय आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ नीति

नियमित अनुगमन र वार्षिक प्रगति समिक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउने। यसले गर्दा तथ्यमा आधारित स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न थप सहज हुनेछ। (यो रणनीतिक योजना निर्माणको लागि सम्भव भएसम्म कमितमा पनि जनस्वास्थ्यमा स्नातक गरेको व्यक्तिको नेतृत्वमा गराउने।

४. स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्थापन

समुचित मानव संसाधनको प्रयोग विना प्रभावकरीरुपमा कार्यसम्पादन गराउन सकिदैन। त्यसले अनावाश्य कर्मचारी भर्ना भन्दा स्वास्थ्य सेवाले मागेको र आवश्यकताका आधारमा दक्ष जनशक्तिको दीर्घकालीन र आवधिक व्यवस्थापन गर्ने।

५. स्थानीय आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ नीति

नेपालको संवधान, संघीय कानून, रास्ट्रिय स्वास्थ्य नीति र स्थानीय आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै आफ्नो मौलिक आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ नीति तयार गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने।

६. स्वास्थ्य बीमा

हरेक नागरिकको आवधिक भाररहित आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपभोग गर्न पाउनुपर्ने हकलाई सुरक्षित गर्नका लागि सम्पूर्ण नागरिकलाई स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रममा आवद्ध गराउने र पहिलो सेवा विन्दु स्थानीयस्तरकै स्वास्थ्य संस्था बनाउन पहल गर्ने।

७. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा

मौजुदा जनशक्ति वा जनशक्ति थप गरेर स्वास्थ्य चौकीहरुबाट समेत आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सकिदैन।

८. स्वास्थ्य सरोकारका कानून निर्माण र कार्यान्वयन

संविधान र प्रचलित कानूनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी आवश्यक पर्ने ऐन नियमहरु निर्माण गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन

९. आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा

स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन गर्न योग केन्द्र, व्यायाम केन्द्र, ध्यान केन्द्र आदि निर्माण गरेर संचालनमा त्याउने।

१०. स्वास्थ्यकर्मी व्यवस्था

विद्यार्थीहरुमा स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने।

११. विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम

माध्यमिक विद्यालय हुँदै हरेक विद्यालयमा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि एक/एक जन स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने।

१२. राष्ट्रिय स्वास्थ्य

कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने।

१३. स्थानीय स्वास्थ्य, सरोकार र समस्याका विधयहरुलाई

समेटेर स्थानीय भाषामा स्वास्थ्य सुन्दरी उत्पादन, वितरण र प्रसारण गर्ने।

१४. आकस्मिक सेवाका लागि

आकस्मिक उपचार सहायता कोष र निशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गर्ने।

१५. स्वास्थ्य क्षेत्र लोकप्रिय

कार्यक्रम घोषणा र कार्यान्वयन स्थानीय स्तरको स्वास्थ्य सेवा र समस्यालाई मध्यनजर गरेर मेयर/अध्यक्ष स्वास्थ्य कार्यक्रम, उपमेरय/उपाध्यक्ष स्वास्थ्य कार्यक्रम घोषणा र कार्यान्वयन गर्ने।

१६. एकीकृत स्वास्थ्य शिविर

जस्तै: मेयर जेष्ठ नागरिक कार्यक्रम, उपमेरय महिला स्वास्थ्य कार्यक्रम आदि। यसले गर्दा स्वास्थ्य सेवामा सहयोग पुग्छ तै।

साथै: जस्तै: जस्त

बन्न सक्छिन् त स्वतन्त्र व्यक्ति राजनैतिक पार्टीको विकल्प ?

गत स्थानीय तह निर्वाचनमा केही पालिकामा अनपेक्षित रुपमा स्वतन्त्र उम्मेदवारले बाजी मारे । यसले राष्ट्रिय राजनीतिक वृत्तमा तरङ्ग सिर्जना गरेर को छ । राजनीतिप्रतिको दृष्टिकोण वा हेराइमाथि प्रश्न उचितको छ । सकारात्मक तथा नकारात्मक टीका-टिप्पणीले अर्थराजनीतिक सरगर्मी बढाएको छ । यसले स्थापित सिंगो सामाजिक भाष्य वा मनोविज्ञानलाई चौनौती दिइरहेको छ । राजनीतिप्रति एकाएक स्वार्थगत आकर्षण बढाएको छ । सबैमा मनोगत एवं भावनात्मक महत्वाकाङ्क्षा जगाएको छ । यसलाई सुखद नै भन्न पर्ला ।

यही पृष्ठभूमिमा पछिलो समय स्वतन्त्र पदावली असाध्यै चर्चामा रहेको छ । यद्यपि वस्तुतः वर्ग समाजमा निरपेक्ष स्वतन्त्र भन्ने विचार, वस्तु वा सत्ता हुँदैन । स्वतन्त्रप्रति एक किसिमको बनीबनाउ मोह बढिरहेको छ । यहाँसम्म कि सबै सामाजिक रोगको सर्वरोगहारा औषधी नै स्वतन्त्र हो, वेथितिको थिति अनि विसंगतिको संगति नै स्वतन्त्र हो । यस्तै भावोत्तेजित मोहमा स्वतन्त्र बन्ने र बनाउने क्रम मात्र बढेको छैन, स्वतन्त्र दल नै स्थापना गरेर चाँचे दाउ मार्फत् राजनीतिक अभिष्ट पुरा गर्ने सिलसिला पनि सुरु भएको छ । यो छिटोमीठो

राजेन्द्र किराती

हुन सक्दैन । यस्तो भावनात्मक लहड र सनकमै खोलिएको पार्टीले समस्या समाधन गर्दै भन्नु अब सूर्य पश्चिमबाट उदाउँछ भन्नु वरावर हो । डा बाबुराम भट्टराइले नयाँ शक्ति र रवीन्द्र मिश्रले विवेकील साभा पार्टी खोल्दा पनि मैले यस्तै विश्लेषण गरेर एउटा आलेख लेखेको थिएँ । खास गरी कुनै पनि पार्टी जति सजिलै खोलिन्छ, त्यति नै सजिलो गरी थाहै नपाई पतन पनि हुँच । जति वढी निहीत स्वार्थ र अवसर केन्द्रीत हुँच, त्यति नै वढी दायरा साँधुरो बन्छ । यो पार्टी निर्माण र विघटनको द्वन्द्वात्मक सम्बन्ध हो ।

यता पुरानो राजनैतिक पार्टीहरूले पनि सिद्धान्त र विचारलाई केन्द्रमा राखेर राजनीति गरेको देखिदैन । उनीहरू पनि औसत कर्मकाण्डी, औपचारिक र ढाँगी बन्दै गइरहेका छन् । कर्मशीलभन्दा कुरैटे सांवित हुँदै गएका छन् । एजेण्डा, इमान्दारीता

र नैतिकता भुल्दै गएका छन् । त्यसैले, थिति र संगतिभन्दा पनि वेथिति र विसंगति बढिरहेको छ । इमान-जमान, विवेक र सदाचार भन्दा पनि भ्रष्ट, अपराधिक र जालीझेली मनोवृत्ति मौलाइरहेको छ । श्रममा भन्दा शानमा, व्यवहारमा भन्दा आदर्शमा, धरातलीय यथार्थतामा भन्दा आडम्वरमा, सारमा भन्दा रुपमा अनि तथ्यमा भन्दा हल्ला-खल्ला वा प्रचारमा रमाउने उपभोगवादी गलत संस्कृति भाँगिए छ । यस्तो अर्थराजनैतिक सांस्कृतिक चरित्रले हामीलाई सही गन्तव्यमा पुर्याउँदैन । यसले केवल यस्तै वैमौसमी सांगीतिक धुनहरू बजाउला, कसैलाई अन्जानमै नचाउला अनि प्रवेश पास पनि दिलाउला । तर तपाईं हामीले खोजेको वा चाहेको सूर, ताल र लय भने मिलाउन सक्दैन । तपाईं हामी सबैले यो कटू वास्तविकतालाई बुझ्नु अनिवार्य हो ।

मूलत: राजनीति भनेको निश्चित सिद्धान्त र विचारद्वारा निर्देशित सामाजिक जीवनलाई चलायमान गराउने संवाहक शक्ति हो । सिंगो समाजलाई नेतृत्व गर्ने मेरुदण्ड हो । यसकारण राजनैतिक पार्टी सही दृष्टिकोणद्वारा निर्देशित हुनपर्दछ । वस्तुतः समाज विकास वा परिवर्तन जस्तो निरन्तर

आन्दोलनको चालक शक्ति भनेको सिद्धान्त नै हो । त्यसलाई परिचालन र संगठित गर्ने अहम् साधन पार्टी हो । अर्थात् व्यक्तिको विकल्प पार्टी हुन सक्छ तर पार्टीको विकल्प दन्त्य कथाको राजकुमार हुन सक्दैन । कहीं कतै भइहाले पनि त्यो क्षणिक हुनुको साथै उपलब्ध वा परिणाममुखी हुँदैन । त्यसैले पार्टी विग्रहदैछ वा भक्तिदैछ, भने पनि रुपान्तरण गरेर समाधन खोज्नु सही निर्णय हुँच । वरु बाटो विराउदै गएको पार्टीमाथि जनखवरदारी र जननिगरानी बढाउनु हामी दायित्व हो, तब मात्रै यसले सही दिशा सहितको नेतृत्व प्रदान गर्न सक्दैछ ।

सारातः स्वतन्त्र व्यक्ति वा पार्टी भनेको पार्टी प्रतिको असन्तुष्टी, आग्रह, पूर्वाग्रह र वित्तमाको भारी विसाउन उकाली बाटोको चौतारी हो । अब त यो अवसरवादी महत्वाकाङ्क्षा अभियक्त गर्ने डबली वन्ने खतरा देखिन्छ । यद्यपि व्यादिलो, सहजता र सन्तुष्टि भने भावनात्मक र प्राविधिक कुरामा हुने गर्दछ । तर यस्तो मनचिन्तने कुराले समस्याको चुरो पत्तो लगाउन सक्दैन । चुरो पत्तो लगाउन नसक्नु भनेको निकास वा समाधन पहिल्याउन नसक्नु हो । अर्थात् मैदान बाटोबाट मात्र सगरमाथा पुर्ने स्वैर कल्पना त गर्न सकिन्छ तर बाँकी चार पृष्ठमा

हावाहुरीको मौसममा आगलागीबाट जोगिन सर्वसाधारणलाई स्थानीय विपद जोखिम न्यूनिकरण समितिको अपिल

- विहान ९ बजेसम्म खाना पकाई चुल्होमा रहेको आगो राम्ररी निभाओ ।
- खाना पकाउँदा खर पत्करको प्रयोग भएमा आगलागी हुन सक्छ की भनेर पूरै सावधानी अपनाउने गरौं र चुल्हो नजिक एक जना अनिवार्य बस्ने बानी बसालौं ।
- दिउँसोको समयमा हावाहुरी चल्ने हुँदा विहान ९ बजेपछि चुल्हो बाल्पुर्ने कुनै काम नगरौं ।
- घर नजिक थेसर सञ्चालन नगरी घरदेखि टाढा चौर वा खेतमा सञ्चालन गर्ने गरौं ।
- सलाई, लाइटर, मट्टितेल लगायतका अन्य पेट्रोलियम पदार्थ बालबालिकाको पहुँचभन्दा टाढा राख्ने बानी बसालौं ।
- घरमा एक बाल्टीन वा अन्य भाडोमा पानी २४सै घण्टा राख्ने बानी बसालौं ।
- गुहालीमा घुर बाल्दा सावधानी अपनाउने गरौं ।
- घरको कुनै सजिलो ठाउँमा २/४ बोरा बालुवा राख्ने गरौं जसले गर्दा कहिँ आगलागी भयो भने निभाउन सहयोग हुँच ।
- घर तथा गुहालीमा लगाइएको टाटी राम्रोसँग माटोले दुवैतर्फ लिपोत गर्ने गरौं ।
- आगोबाट हुने जोखिम तथा धनजनको क्षति बारेमा परिवारका सदस्यहरूलाई जानकारी गराई सजग र सतर्कता अपनाउने बानी बसालौं ।
- गाउँमा बारुण्यन्त्र आउने जाने बाटो खुल्ला राख्ने र बारुण्यन्त्रलाई पोखरीबाट पानी भर्न र आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग गरौं ।
- गाउँका पोखरीहरूमा पानी सञ्चित राख्ने बानी बसालौं ।
- गाउँमा कसैले आगो जथाभावी राखेको छ, भने गाउँ घरमा त्यसरी आगो खुल्ला राख्नु हुँदैन भनेर सचेत गराउने गरौं ।
- कहीं कतै आगलागी भएमा नजिकको प्रहरी चौकी वा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको कन्ट्रोलको नम्बर ९८५२८९०२७० वा १०० नम्बरमा जानकारी गराउँ ।
- कसैको ज्यान वा सम्पत्तिमाथि आगजनी गर्ने अपराध भएकोले यस्तो कार्यमा सहभागी नहोआँ ।
- आगजनी घटनालाई न्यूनिकरणको लागि प्रहरीसँग सहकार्य गरौं र जनधनको क्षति हुनबाट बचाउँ र बचाओ ।
- आगलागी प्रकोप उद्धारको सामग्रीहरू आगलागी उद्धारको लागि लगाउने कपडा भएसम्म व्यवस्था गरी राखौं ।

अनुरोधकर्ता

छिन्नमस्ता गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, सखडा, सप्तरी

हावाहुरीको मौसममा आगलागीबाट जोगिन सर्वसाधारणलाई स्थानीय विपद जोखिम न्यूनिकरण समितिको अपिल

- विहान ९ बजेसम्म खाना पकाई चुल्होमा रहेको आगो राम्ररी निभाओ ।
- खाना पकाउँदा खर पत्करको प्रयोग भएमा आगलागी हुन सक्छ की भनेर पूरै सावधानी अपनाउने गरौं र चुल्हो नजिक एक जना अनिवार्य बस्ने बानी बसालौं ।
- दिउँसोको समयमा हावाहुरी चल्ने हुँदा विहान ९ बजेपछि चुल्हो बाल्पुर्ने कुनै काम नगरौं ।
- घर नजिक थेसर सञ्चालन नगरी घरदेखि टाढा चौर वा खेतमा सञ्चालन गर्ने गरौं ।
- सलाई, लाइटर, मट्टितेल लगायतका अन्य पेट्रोलियम पदार्थ बालबालिकाको पहुँचभन्दा टाढा राख्ने बानी बसालौं ।
- घरमा एक बाल्टीन वा अन्य भाडोमा पानी २४सै घण्टा राख्ने बानी बसालौं ।
- गुहालीमा घुर बाल्दा सावधानी अपनाउने गरौं ।
- घरको कुनै सजिलो ठाउँमा २/४ बोरा बालुवा राख्ने गरौं जसले गर्दा कहिँ आगलागी भयो भने निभाउन सहयोग हुँच ।
- घर तथा गुहालीमा लगाइएको टाटी राम्रोसँग माटोले दुवैतर्फ लिपोत गर्ने गरौं ।
- आगोबाट हुने जोखिम तथा धनजनको क्षति बारेमा परिवारका सदस्यहरूलाई जानकारी गराई सजग र सतर्कता अपनाउने बानी बसालौं ।
- गाउँमा बारुण्यन्त्र आउने जाने बाटो खुल्ला राख्ने र बारुण्यन्त्रलाई पोखरीबाट पानी भर्न र आगलागी नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहयोग गरौं ।
- गाउँमा कसैले आगो जथाभावी राखेको छ भने गाउँ घरमा त्यसरी आगो खुल्ला राख्नु हुँदैन भनेर सचेत गराउने गरौं ।
- कहीं कतै आगलागी भएमा नजिकको प्रहरी चौकी वा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको कन्ट्रोलको नम्बर ९८५२८९०२७० वा १०० नम्बरमा जानकारी गराउँ ।
- कसैको ज्यान वा सम्पत्तिमाथि आगजनी गर्ने अपराध भएकोले यस्तो कार्यमा सहभागी नहोआँ ।
- आगजनी घटनालाई न्यूनिकरणको लागि प्रहरीसँग सहकार्य गरौं र जनधनको क्षति हुनबाट बचाउँ र बचाओ ।
- आगलागी प्रकोप उद्धारको सामग्रीहरू, आगलागी उद्धारको लागि लगाउने कपडा भएसम्म व्यवस्था गरी राखौं ।

अनुरोधकर्ता

शम्भुनाथ नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, कठौना, सप्तरी

बन सक्छन् त स्वतन्त्र...

यथार्थमा पुरन सकिदैन। यस्तो काल्पनिक भावनाले क्षणिक मजा, सन्तुष्टि र रोमाञ्चकता त पैदा गला। उत्तरआधुनिक संस्कृति हावी भइरहेको समाजमा ठूलै हिस्सा जनतालाई भ्रमित पार्न पनि सकिएला। चुनाव पनि जितिएला, पात्र परिवर्तन पनि होला। युवा पनि आउलान्। पद-प्रतिष्ठाको अवसर पनि पाइएला। तर राज्यव्यवस्थाको चरित्र बदलन सकिदैन। राज्यसत्ताको चरित्र, कार्यशैली र सोच चिन्तन नवदलिएसम्म समाजमा गुणात्मक परिवर्तन हुँदैन। यो वस्तुगत सच्चाइलाई हामी सबैले चिन्तन-मनन गर्न जरुरी छ।

तसर्थ, समाजलाई हमेशा विचारले दिशानिर्देश गरिरहेको हुँच। त्यस्तो विचार राजनीतिक पार्टीले मात्र अंगिकार गर्दछ। यद्यपि कुन पार्टीको विचार सही छ भनेर अन्वेषण गर्ने काम सर्वाधिक विचारणीय पक्ष हो। स्वतन्त्र र स्वतन्त्र पार्टीलाई समर्थन गर्नु भनेको नितान्त भावनाको कुरा हो। नयाँ गैर-राजनीतिक अनुहारहरुको उत्कट लालाशा अभिव्यक्त हुने उत्तरआधुनिक मनोविज्ञानको उपज हो। राज्यसत्ताको चरित्र बदलन र अमूल रूपान्तरणको लागि होइन। सोच, चिन्तन र दृष्टिकोण बदल होइन। उनीहरुको गुलियो नारामा पनि औसत परम्परागत भल्को उही छ।

नेपालको भीर पहरामा यस्ता धेरै सुगरकोटेड नारा र प्रतिवद्धता गुञ्जिसकेको छ अनि नदीनालामा विगिसकेको छ। नागरिकको कान कानमा परिसकेको छ अनि

दिलदिमागमा घुसिसकेको छ। भीषण संघर्षको प्रक्रिया गुञ्जिसकेको छ। अर्थात् यस्ता नारा र कार्यक्रम पटकै नयाँ होइनन्। हामीलाई नारा र प्रतिवद्धताको क्षति पनि अभाव छैन। अभाव निरन्तर प्रक्रियामार्फत् व्यवहारिक कार्यान्वयनको हो। योजना र कार्यक्रमलाई अन्तिम उद्देश्य प्राप्त नभएसम्म आन्दोलनको रूपमा निरन्तर अधि वढाउन नसक्नु हो।

त्यसैले कसैको भावना र भ्रममा वहकिनु भन्दा सचेत भएर आफ्नो निर्णय गर्नुपर्दछ। यो वा

त्यो नाममा कसैको वहकाउ, भावना, लहड, सनक र महत्वाकाङ्क्षाको पछि लाग्दा गलत गन्तव्यमा पुग्ने खतरा रहन्छ।

कसैको चांख वोलीको लोलीमा धेरै तराङ्गित वा हाँसिएर पछि लाग्नु आपैने कमजोरी हुनेछ। लेख्य र कथ्य आदर्शका वाणी रूप मात्र हुन्। व्यवहारिक कार्यान्वयनको

शृङ्खला र योजना सार पक्ष हो। कसैको प्रवचन, माहौल, भीडभाड, हल्लाखल्ला वा प्रचारकै भरमा

विश्वास गर्नु वैचारिक-राजनैतिक दरिद्रता र राजनैतिक सुभक्तुभक्तो कमी हो। सचेत नागरिकहरुले पनि यस्तो दरिद्रता व्यक्त गर्नु भनेको समाजलाई गुमराहमा राख्नु हो। यसकारण विग्रन लागेको वस्तुलाई रूपान्तरण गरेर

भएपनि राजनैतिक पार्टीको साँचो विकल्प पार्टीमा नै खोज्नुपर्दछ।

तर अपवादमा वाहेक स्वतन्त्र व्यक्ति वा पार्टी राजनैतिक पार्टीको विकल्प वन्न सक्छैन। फलामले

फलामले काट्छ भनेभै पार्टीले सिर्जना गरेको समस्या पार्टीले मात्र समाधान गर्न सक्छ। यो

वस्तुगत सच्चाइ सबैले आत्मसात

गर्न जरुरी छ। रातोपाटीबाट

दिलदिमागमा घुसिसकेको छ। भीषण संघर्षको प्रक्रिया गुञ्जिसकेको छ। अर्थात् यस्ता नारा र कार्यक्रम पटकै नयाँ होइनन्। हामीलाई नारा र प्रतिवद्धताको क्षति पनि अभाव छैन। अभाव निरन्तर प्रक्रियामार्फत् व्यवहारिक कार्यान्वयनको हो। योजना र कार्यक्रमलाई अन्तिम उद्देश्य प्राप्त नभएसम्म आन्दोलनको रूपमा निरन्तर अधि वढाउन नसक्नु हो।

त्यसैले कसैको भावना र भ्रममा वहकिनु भन्दा सचेत भएर आफ्नो निर्णय गर्नुपर्दछ। यो वा

त्यो नाममा कसैको वहकाउ, भावना, लहड, सनक र महत्वाकाङ्क्षाको पछि लाग्दा गलत गन्तव्यमा पुग्ने खतरा रहन्छ।

कसैको चांख वोलीको लोलीमा धेरै तराङ्गित वा हाँसिएर पछि लाग्नु आपैने कमजोरी हुनेछ। लेख्य र कथ्य आदर्शका वाणी रूप मात्र हुन्। व्यवहारिक कार्यान्वयनको

शृङ्खला र योजना सार पक्ष हो। कसैको प्रवचन, माहौल, भीडभाड, हल्लाखल्ला वा प्रचारकै भरमा

विश्वास गर्नु वैचारिक-राजनैतिक दरिद्रता र राजनैतिक सुभक्तुभक्तो कमी हो। सचेत नागरिकहरुले पनि यस्तो दरिद्रता व्यक्त गर्नु भनेको समाजलाई गुमराहमा राख्नु हो। यसकारण विग्रन लागेको वस्तुलाई रूपान्तरण गरेर

भएपनि राजनैतिक पार्टीको साँचो विकल्प पार्टीमा नै खोज्नुपर्दछ।

तर अपवादमा वाहेक स्वतन्त्र व्यक्ति वा पार्टी राजनैतिक पार्टीको विकल्प वन्न सक्छैन। फलामले

फलामले काट्छ भनेभै पार्टीले सिर्जना गरेको समस्या पार्टीले मात्र समाधान गर्न सक्छ। यो

वस्तुगत सच्चाइ सबैले आत्मसात

गर्न जरुरी छ। रातोपाटीबाट

दिलदिमागमा घुसिसकेको छ। भीषण संघर्षको प्रक्रिया गुञ्जिसकेको छ। अर्थात् यस्ता नारा र कार्यक्रम पटकै नयाँ होइनन्। हामीलाई नारा र प्रतिवद्धताको क्षति पनि अभाव छैन। अभाव निरन्तर प्रक्रियामार्फत् व्यवहारिक कार्यान्वयनको हो। योजना र कार्यक्रमलाई अन्तिम उद्देश्य प्राप्त नभएसम्म आन्दोलनको रूपमा निरन्तर अधि वढाउन नसक्नु हो।

त्यसैले कसैको भावना र भ्रममा वहकिनु भन्दा सचेत भएर आफ्नो निर्णय गर्नुपर्दछ। यो वा

त्यो नाममा कसैको वहकाउ, भावना, लहड, सनक र महत्वाकाङ्क्षाको पछि लाग्दा गलत गन्तव्यमा पुग्ने खतरा रहन्छ।

कसैको चांख वोलीको लोलीमा धेरै तराङ्गित वा हाँसिएर पछि लाग्नु आपैने कमजोरी हुनेछ। लेख्य र कथ्य आदर्शका वाणी रूप मात्र हुन्। व्यवहारिक कार्यान्वयनको

शृङ्खला र योजना सार पक्ष हो। कसैको प्रवचन, माहौल, भीडभाड, हल्लाखल्ला वा प्रचारकै भरमा

विश्वास गर्नु वैचारिक-राजनैतिक दरिद्रता र राजनैतिक सुभक्तुभक्तो कमी हो। सचेत नागरिकहरुले पनि यस्तो दरिद्रता व्यक्त गर्नु भनेको समाजलाई गुमराहमा राख्नु हो। यसकारण विग्रन लागेको वस्तुलाई रूपान्तरण गरेर

भएपनि राजनैतिक पार्टीको साँचो विकल्प पार्टीमा नै खोज्नुपर्दछ।

तर अपवादमा वाहेक स्वतन्त्र व्यक्ति वा पार्टी राजनैतिक पार्टीको विकल्प वन्न सक्छैन। फलामले

फलामले काट्छ भनेभै पार्टीले सिर्जना गरेको समस्या पार्टीले मात्र समाधान गर्न सक्छ। यो

वस्तुगत सच्चाइ सबैले आत्मसात

गर्न जरुरी छ। रातोपाटीबाट

दिलदिमागमा घुसिसकेको छ। भीषण संघर्षको प्रक्रिया गुञ्जिसकेको छ। अर्थात् यस्ता नारा र कार्यक्रम पटकै नयाँ होइनन्। हामीलाई नारा र प्रतिवद्धताको क्षति पनि अभाव छैन। अभाव निरन्तर प्रक्रियामार्फत् व्यवहारिक कार्यान्वयनको हो। योजना र कार्यक्रमलाई अन्तिम उद्देश्य प्राप्त नभएसम्म आन्दोलनको रूपमा निरन्तर अधि वढाउन नसक्नु हो।

त्यसैले कसैको भावना र भ्रममा वहकिनु भन्दा सचेत भएर आफ्नो निर्णय गर्नुपर्दछ। यो वा

त्यो नाममा कसैको वहकाउ, भावना, लहड, सनक र महत्वाकाङ्क्षाको पछि लाग्दा गलत गन्तव्यमा पुग्ने खतरा रहन्छ।

कसैको चांख वोलीको लोलीमा धेरै तराङ्गित वा हाँसिएर पछि लाग्नु आपैने कमजोरी हुनेछ। लेख्य र कथ्य आदर्शका वाणी रूप मात्र हुन्। व्यवहारिक कार्यान्वयनको

शृङ्खला र योजना सार पक्ष हो। कसैको प्रवचन, माहौल, भीडभाड, हल्लाखल्ला वा प्रचारकै भरमा

विश्वास गर्नु वैचारिक-राजनैतिक दरिद्रता र राजनैतिक सुभक्तुभक्तो कमी हो। सचेत नागरिकहरुले पनि यस्तो दरिद्रता व्यक्त गर्नु भनेको समाजलाई गुमराहमा राख्नु हो। यसकारण विग्रन लागेको वस्तुलाई रूपान्तरण गरेर

भएपनि राजनैतिक पार्टीको साँचो विकल्प पार्टीमा नै खोज्नुपर्दछ।

तर अपवादमा वाहेक स्वतन्त्र व्यक्ति वा पार्टी राजनैतिक पार्टीको विकल्प वन्न सक्छैन। फलामले

फलामले काट्छ भनेभै पार्टीले सिर्जना गरेको समस्या पार्टीले मात्र समाधान गर्न सक्छ। यो

वस्तुगत सच्चाइ सबैले आत्मसात

गर्न जरुरी छ। रातोपाटीबाट

दिलदिमागमा घुसिसकेको छ। भीषण संघर्षको प्रक्रिया गुञ्जिसकेको छ। अर्थात् यस्ता नारा र कार्यक्रम पटकै नयाँ होइनन्। हामीलाई नारा र प्रतिवद्धताको क्षति पनि अभाव छैन। अभाव निरन्तर प्रक्रियामार्फत् व्यवहारिक कार्यान्वयनको हो। योजना र कार्यक्रमलाई अन्तिम उद्देश्य प्राप्त नभएसम्म आन्द

स्व. महेन्द्र नारायण निधि प्रदेशस्तरिय क्रिकेट प्रतियोगिता सुरु पर्सा, बारा र सिरहा विजय

राजविराज / स्व. महेन्द्र नारायण निधि मध्येश प्रदेश स्तरिय क्रिकेट प्रतियोगिता शुक्रबारदेखी सप्तरी सदरमुकाम राजविराजमा सुरु भएको छ।

पहिलो पटक राष्ट्रिय आमन्त्रण महिला कवडी प्रतियोगिता हुने

राजविराज / सप्तरीमा पहिलो पटक राष्ट्रिय स्तरको महिला कवडी प्रतियोगिताको आयोजना हुने भएको छ।

जिल्ला कवडी संघ सप्तरीको आयोजना तथा अखिल नेपाल कवडी संघको समन्वयमा असार २० देखि राजविराजमा प्रथम राष्ट्रिय आमन्त्रण महिला कवडी प्रतियोगिताको आयोजना हुन लागेको हो। उक्त प्रतियोगिता असार २२ सम्म सचालन हुनेछ।

आयोजकले प्रतियोगितामा घरेलु टोली सप्तरीका साथै सुनसरी, सिराहा, भापा, उदयपुर, मोरङ्ग, धनुषा लगायतका गरी ९ टीमको सहभागिता रहने जनाएको छ। प्रतियोगितामा नवलपरासी र विभागीय टोली नेपाल प्रहरीको

सात दिन कैद सजाय पाएर फरार अभियुक्त पकाउ

राजविराज / कुटपिट मुद्दामा अदालतबाट सात दिन कैद सजाय र एक सय ७७ रुपैया जरिवाना पाएर फरार रहेका एक प्रतिवादीलाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ।

फैसला लगतै फरार रहेका सप्तरीको साविक बसविटी गाविस वडा नं.४ हाल रुपनी गाउँपालिका वडा नं.५ निवासी ४८ वर्षीय सिताराम चलान गरेको चौदूरीलाई प्रहरीले पकाउ गरेको हो। जनाएको छ।

देश विदेशबाट पठाइएको रकम तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि सम्भन्नुहोस् ।

नेपाल सहकारी संस्था लि.

राजविराज ४, फोन नं. ०३१-५२९०९६

प्रकाशक : श्रीमती सुमित्रा गुप्ता, सम्पादक : अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९७), सह-सम्पादक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३९९५), लेआउट : संजय शेखर, मुद्रण : न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), ईमेल : saptahiknavin@gmail.com, वेबसाइट : rajbirajdainik.com.np

जन्म: २०३१/०१/०७

स्वर्गारोहण: २०७९/०३/०७

स्व. ललित कुमार ठाकुर

यस सहकारी संस्थाका कर्मचारी ललित कुमार ठाकुरको असामयिक निधन भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिर शान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछौं। शोक सन्तप्त परिवारलाई धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन भनि ईश्वर संग प्रार्थना गर्दछौं साथै शोकाकुल परिवारजनमा हार्दिक संम्बेदना प्रकट गर्दछौं।

आईडियल सहकारी संस्था लिमिटेड

परिवार

राजविराज ४, सप्तरी

सर्पदंश (सर्पको टोकाई) बाट बच्न...

- घर वरीपरी सर्प लुक्न सक्ने सम्भावित स्थानको खोजी गरी त्यस्ता ठाँउहरुको व्यवस्थापन गराई,
- घरवरीपरि सफा राख्नौ, प्वालहरु टालौ,
- खुलास्थानमा शौच नगराई,
- खालि खुड्ना नहिँदौ, जुता वा गम्बुट लगाओ,
- लट्ठि लिएर हिँडौ,
- सम्भव भएसम्म खाटमा सुतौ,
- सुत्दा झुलको अनिवार्य प्रयोग गराई,
- सुत्नेबेलामा ओछ्यान राम्ररी हेराई,
- राती हिँडा टर्चको प्रयोग गराई,
- पराल दाउरा आदी निकाल्दा होसियारी अपनाओ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

प्रकाशक : श्रीमती सुमित्रा गुप्ता, सम्पादक : अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९७), सह-सम्पादक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३९९५), लेआउट : संजय शेखर, मुद्रण : न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), ईमेल : saptahiknavin@gmail.com, वेबसाइट : rajbirajdainik.com.np